

zapornica ne bi se odpirala sama, hlapec ne bi se polival, in gnojnica bi bila enako razdeljena po vsej njivi. Dobro takšno napravo zapremo lahko hitro, če se ustavijo konji ali če se pripeti kaj drugega. Dobro napravo za gnojnico treba tako urediti, da moremo manj ali več gnojnice polivati. Če je naprava taka, potem je prav dobra in če je vrhu tega še v ceno, trpežna in preproste sestave, da jo moremo vsak čas hitro popraviti, no potem je taka naprava najboljša.

Skušal sem sestaviti tako napravo, in posrečilo se mi je. Podobe 62., 63. in 64. jo kažejo, Na prodaj jo pa ima moj zastopnik Anton Budzikiewicz v Biali na Gališkem, po 4 gld. Naprava je narejena od železa, poprav pa ne potrebuje skoraj nikdar, sod zapira tako dobro, da se nikdar ne odpre sam od sebe, če se še tako močno trese. Zapiraš in odpiraš napravo prav lahko, in kedar imaš ž njo opraviti, ne onesnažiš se prav nič, vsaj tudi ročice so vedno snažne. Gnojnica se izliva tri metre na široko prav enako. Iztok se da gnojnici urediti in se ne more nikdar zamašiti. Napravo moremo pritrditi na vsak sod, na najmanjši sod za petrolej in na največi za gnojnico.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu v zgled drugim.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, oziroma gosp. glavar dr. Russ, sprožil je prelepo misel, praznovati štiridesetletnico vladanja našega presvitlega cesarja s zasajanjem sadnega drevja. Zarad tega izdal je logaški okrajni šolski svet nastopno okrožnico šolam področja svojega :

Kakor znano, delajo parlamentarični zastopi uže sedaj priprave za proslavljenje štiridesetletnice vladanja našega najmilostljivejšega gospoda in cesarja.

V prepričanju, da bodo to slavnost nežna srca šolske mladine tudi zadostno pozdravila, smatral je c. kr. okrajni šolski svet za umestno, staviti sledeči predlog, po katerem naj bi se kar mogoče enotno postopalo pri slavljenji bližajočega se godú.

Naš po Krasu naseljeni narod, kakor tudi naše občine so preubožne, da bi se mogle ponašati o tej priliki s preširnimi veselici, katere bi se gotovo tudi ne slagale z nazori našega veledušnega vladarja. Poleg spomina, da je cesarstvo 40 let pod žezlom Njegovega Veličanstva, vzbuja naj se pri otrocih tudi resen preudarek, da je hvalevredno, izpričati to udanost z vztrajnim, marljivo gojenim delovanjem, čegar vspeh se ohrani kot spominek slavnostne dobe.

S katerim delom pa bi se otrok našega okraja bolj koristno udeležil dejanskega življenja in s katerim bi se dete kraških tal na važnejše težnje tukajšnjega kmetovalca opozorilo kot s zasajanjem drevja?

Okrajni šolski svet hoče zato spodbujati, naj bi se spomladi na pripravnih prostorih, katere bodo pač v ta namen odkazali rade volje domoljubni posestniki ali pa občina sama, sadili drevoredi ali pa drevesni

gajci iz sadnega ali pa tudi iz gozdnega drevja. V prvi vrsti naj bi se porabila v to imé drevesca iz šolskih vrtov ali pa naj bi se naročila potom c. kr. kmetijske družbe. Gozdna drevesca dobé se za to svrho zastonj iz okrajne drevesnice v Gorenjem Logatci.

Iz šolskega vrta dolenjelogaškega bi se dobilo pač tudi za nizko ceno sadnih drevesc.

Nasadi bi se potem morali primerno zavarovati ali ograditi, da bi se njih pomen ne pozabil.

Saditi bi imeli na vsak način otroci sami, učitelji naj bi jih pri tem-le nadzorovali in podučevali.

S tem svojim sklepom hotel je okrajni šolski svet ponuditi razmeram tukajšnjega okraja prikladen navod, nikakor pa ni nameroval v tej zadevi kakorkoli vplivati na učiteljstvo, ali pa zahtevati, da tak vpliv nasproti prebivalstvu v porabi.

Ako pa bo našla ta misel v dotičnih krogih soglasen odmev, bilo bi okrajnemu šolskemu svetu to-le v prijetno zadoščenje zato, da je kot prvi izrazil s pravim nasvetom domoljubne želje dotičnih somišljenikov.

C. kr. okrajni šolski svet
v Logatci 2. decembra 1887.

Dr. Russ.

Koliko žre krt.

Po nekaterih krajih preganjajo krta, ker ne vedó, da je koristna stvar. Očitajo mu sitne krtine po travnikih, zlasti po vrtih. Vendar ni še zaradi tega opravičeno sovraštvo do njega. Krtine le dokazujejo, da je ondi krt prav pridno delal in veliko škodljivcev pokončal. Ko bi ti bili ostali živi, prikazal bi se na mestu krtin v kratkem časi usušen kos zemlje v dokaz, da ondi prebivajo podzemni sovražniki rastlinstva, na katere sicer nihče ne misli. Če vzrahlja krt zemljo in prerije na vse strani z rovi, kadar lovi razno podzemsko mrčesje, koristi le rastlinam ter daje zraku pristopa. Ne stane veliko, če razgrabljamo krtine. Množina krtin kaže torej, da je ondi bilo preveliko ogrcev, črvov ter da jih je polovil in požrl krt. Krt ne škoduje nikoli rastlinam, ker se jih ne loti. On živi le ob živalski hrani. To so lani do dobra dokazali na pomolognem vrtu v Kasselu.

Odbrali so ravnega zemljišča 5 kvadratnih metrov, prekopali zemljo do 1 metra globoko ter jamo na dnu in ob stenah zavarovali z deskami. Naredili so tako štirivoglat obod, ki je molel 30 centimetrov nad zemljo. Prostor mej obodom so napolnili s prstjo in zasadili z grmičevjem. Kadar je to poraslo, izpustili so vanje 140 ogrcev in mnogo črvov. Odití niso mogle te stvarce, ker so jim branile obodove deske. Ogrci in dežni črvi so se precej zarili v zemljo. Sedaj izpustijo tja poprej ulovljenega krta. Kmalu se zarije in izgine ter začne mrčese nadlegovati. Kadar preteče 34 ur, preiščejo vso prst mej obodom natančno ter najdejo samo 17 ogrcev in 1 črva, vse druge je požrl krt. Iz tega smemo sklepati, kolik požeruh je krt in

kolike koristi, ker pokonča v enem leti res ogromno število ogrcev in črvov. V enem samem dnevi požre več hrostov, ogrcev in črvov, nego je on sam težek. Res je, krtine so sitne za vrt in travnik, krti napravljajo pod rastlinami luknje, ki jim škodujejo. Toda pripomočkov je dovolj proti temu da ni treba krt preganjati. Da se pregnati z žveplanjem in s katrovcem, katerega mu je nastaviti po votlinah in luknjah. Kmalu se ugame drugam in preganja tam razen mrčes ter koristi tako ljudem.

Vprašanja in odgovori.

Odgovor na 108. vprašanje. Pozvedeli smo, da je dobiti asfalt tudi v Ljubljani pri A. Druškoviču na mestnem trgu. Tam tudi zveste, kako delati z asfaltom.

Vprašanje 111. Poskusiti hočem travnike svoje gnojiti z navadno soljo. Bral sem nekje, da prodajajo po cesarskih solarnah umazano sol v ta namen po prav nizki ceni. Ali svetujete tako gnojilo, in kje naj naročim soli? (G. C. v R.)

Odgovor: Navadna kuhinjska sol je res dober gnoj travnikom. Po cesarskih solarnah prodajajo tako sol, ki je sicer zelo po ceni, a ni prav nič vredna. Poprej so rabili kmetovalci solne odpadke, ki so jih dobivali od solaren, za živino. Ker je pa država vsled tega manj navadne soli prodala, imela je nekaj novcev manj dohodkov, in zato mešajo sedaj te odpadke s peskom, da niso več rabni za krmō. Ako si torej naročite gnojne soli, ne doboste ničesar drugega, nego slanega peska, za katerega morate plačati veliko voznine. Gnojne soli si morate naročiti po kmetijski družbi in pridejati še spričevala in zavezna pisma, s katerimi potrjujete, da ste kmetovalec, da niste trgovec s soljo, da hočete sol rabiti le za gnojenje, da ne boste drugemu prodajali soli, da je ne boste uživali i. t. d., i. t. d. Če Vam moremo kaj svetovati, pustite to neslano gnojno sol, saj ni vredna papirja, ki ga morate popisati, če je prosite. Peska doboste doma zastonj, in če Vam je do tega, da naredite s soljo poskušnjo, kupite si za denar, ki ste ga namenili v ta namen, doma navadne soli. V Ebenseeu stoji cent take ničvredne gnojne soli 1 gld. 20 kr. brez voznine.

Vprašanje 112. Ko sem sedaj presadil divjake v pikirne grede, videl sem, da je zelo veliko divjakov, osobito najlepših, na koreninah obglodanih. Nekateri teh divjakov nimajo prav nič korenin. Gotovo so miši napravile to škodo. Čudno se mi zdi, da se je to zgodilo uže sedaj. Na Dolenjskem nisem nikdar naletel na kaj takega. Izvolite mi naznaniti, kako bi zatrl te škodljivke, ker drugače je ves moj dveletni trud zastonj. Bojim se, da se tako zgodi tudi s cepljenci. (V. B. v K.)

Odgovor: Škodo so Vam naredile brez dvoma miši. Ker so pa drevesca uže sedaj na jesen poškodovana, znamenje je, da so te miši iz vrste voluharjev (Scheermäuse). Voluharji živé vedno pod zemljo in se

ondi redé ob koreninah ter morejo v drevesnici narediti velikansko škodo. Sicer se ta žival ne plodi kaj močno, a uže en voluhar more narediti veliko škodo. Vrtnar celovške kmetijske družbe g. Hirsch nam je pravil, da je on pregnal voluharje takole: Povsod, koder je zapazil mišje rove, odprl jih je in očistil vhodno luknjo. To je storil na več mestih v drevesnici. Čez nekaj časa je šel gledat, kako je s temi luknjami. Koder je luknja zadelana, znamenje je, da je voluhar blizu, kajti boji se zelo zračnega prepriha in zato zadel hitro luknjo. Sedaj odpre vrtnar zopet luknjo in stopi nekaj korakov na stran, v roki ima pa puško, napolnjeno z drobnimi šibrami. Čez nekaj minut pride voluhar zopet mašit luknjo, in kadar vidi vrtnar, kako se zemlja premiče, takrat pa ustrelji v luknjo. Precej potem more isto delo opraviti zopet na drugem mestu. Gosp. Hirsch nam je pravil, da je to edina, najboljša in najhitrejša pomoč proti voluharjem. Pred kratkim smo pa brali v nekem vrtnarskem listu, da pomaga prav izvrstno nastopni pripomoček. Vzemite koren, razpolovite ga po dolgem in namažite mu porezane ploskev s strupom (fosforom), potem pa zvežite koren tako skupaj, da je zopet cel videti. Takih korenov pripravite več ter jih potaknite na več mestih v mišje rove in sicer pod zemljo. Ta pripomoček Vam moremo tem bolj priporočati, ker pomaga tudi proti navadnim mišim, katere morda tudi imate.

Gospodarske novice.

* † Simon Pakiž. Umrl je 21. novembra t. l. gospod Simon Pakiž, posestnik v Jurjevici pri Ribnici ter ud c. kr. kmetijske družbe kranjske.

* Ovne ukviškega plemena, nakupljene iz državne podpore, dobili so brezplačno nastopni gospodarji od c. kr. kmetijske družbe kranjske: J. Zrimšek iz Ilove gore, A. Kastelic iz Brezovega. J. Perne iz Gaberja, J. Novak iz Ribnice, B. Zupanc iz Vel. Dobrave, J. Murgelj iz Prečne, J. Pajer iz Borja, F. Žitnik iz Cirknice, J. Kunc iz Rovt, Št. Mrak iz Begunja, M. Strle iz Osredka, M. Osredkar iz Šentjošta, J. Šavs iz Potoč, Fr. Kolbe iz Vač, J. Janša iz Dovjega, A. Meršol iz Hraš, L. Poljinec iz Boh. Bele, V. Jan iz Sp. Gorij, V. Kadunc iz Zg. Tuhina, And. Sodja iz Zaspega, Slapnik iz Okroglega, G. Dolinar iz Hlavčjih njiv in J. Zupanec iz Martinovega vrha.

* Gozdne drevesnice so, kakor naznanja deželna vlada deželnemu odboru, na Kranjskem te le: a) V političnem okraji Ljubljanskem: 1. c. kr. osrednja drevesnica pod Rošnikom; b) v političnem okraji Radovljiškem: 2. cesarska drevesnica v gozdu Ilovica; 3. drevesnice kranjske obrtne družbe: v Bohinji, Javorniku in pri Trziči; c) v političnem okraji Logaškem: 4. drevesnice občine Gorenjelogaške; d) v političnem okraji Postojnskem: 5. cesarska drevesnica v gozdu Golobičevce; 6. drevesnica posestnika Andreja Rovana pri Colu; 7. 2 graščinski drevesnici in 1 občinska dre-